

PREDKLADACIA SPRÁVA

Návrh zákona o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) predkladá predseda Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) podľa bodu B.14. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 137/2019, ktorým bol zároveň určený ako gestor na prebratie smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1 z 11. decembra 2018 o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a o zabezpečení riadneho fungovania vnútorného trhu (ďalej len „smernica (EÚ) 2019/1“) do vnútroštátneho právneho poriadku, čo je hlavným, nie však jediným dôvodom predloženia návrhu zákona.

Cieľom smernice (EÚ) 2019/1 je posilniť efektivitu aplikácie pravidiel hospodárskej súťaže v členských štátoch Európskej únie prostredníctvom zosúladenia právomocí úradov na ochranu hospodárskej súťaže, niektorých aspektov konaní týkajúcich sa ochrany hospodárskej súťaže, a tiež zavedením pravidiel medzinárodnej spolupráce medzi orgánmi členských štátov pri dožadovaní oznámenia dokumentov, pri vykonávaní inšpekcií a vymáhaní pokút.

Transpozícia smernice (EÚ) 2019/1 členskými štátmi má zabezpečiť fungovanie vnútorného trhu prostredníctvom viacerých nástrojov, najmä

- úpravy vnútroštátnych pravidiel, ktoré vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže bránia v účinnom presadzovaní práva, čím sa zabezpečí vyrovnanejšia ochrana podnikov v Európe,
- zabezpečenia dostupnosti rovnakých záruk a nástrojov vo vnútroštátnom práve hospodárskej súťaže, v prípadoch, keď sa uplatňuje súbežne s čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie tak (ďalej len „ZFEÚ“), aby sa zaistila právna istota a rovnaké podmienky a
- zavedenia účinných pravidiel týkajúcich sa vzájomnej pomoci s cieľom zabezpečiť hladké fungovanie vnútorného trhu a systému úzkej spolupráce v rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž.

Smernica (EÚ) 2019/1 predpisuje minimálne štandardy a zaväzuje členské štáty, aby národné orgány ochrany hospodárskej súťaže mali pri presadzovaní práva hospodárskej súťaže aspoň minimálne právomoci. Právomocami ustanovenými v smernici (EÚ) 2019/1 by mali disponovať všetky členské štáty, a to najmä z dôvodu zabezpečenia efektívneho uplatňovania čl. 101 a 102 ZFEÚ, ale aj z dôvodu vzájomnej spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva hospodárskej súťaže jednotlivých členských štátov. Zosúladenie právnych poriadkov členských štátov v tejto oblasti je podstatné najmä preto, že členské štáty majú povinnosť priamo aplikovať čl. 101 a 102 ZFEÚ všade tam, kde dochádza k vplyvu na obchod medzi členskými štátmi. Účinné presadzovanie čl. 101 a 102 ZFEÚ je nevyhnutné na zabezpečenie otvorených konkurencieschopných trhov v Európskej únii, v ktorých podnikatelia súťažia vo väčšej miere na základe svojich kvalít a bez toho, aby vytvárali prekážky vstupu na trh.

Mnohými z týchto právomocí úrad disponuje už v zmysle platnej právnej úpravy, pričom návrh zákona oproti súčasnému zneniu zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 136/2001 Z. z.“) neobsahuje „podstatné zmeny“, ktoré by sa týkali napr. zavádzania nových skutkových podstat správnych deliktov v oblasti pravidiel hospodárskej súťaže, keďže úrad už má vo veľkej miere zosúladenú vnútroštátnu právnu úpravu s právnou úpravou Európskej únie.

Návrh zákona zefektívňuje fungovanie už existujúcich pravidiel, prostredníctvom niektorých nových procesných ustanovení, resp. zavedením niektorých nových inštitútov.

Smernica (EÚ) 2019/1 rozširuje okruh právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže, pričom v predkladanom návrhu zákona ide o zavedenie nových právomocí, ktoré zákon č. 136/2001 Z. z. neupravoval, ako napr. opatrenia podľa § 32 návrhu zákona, pravidelné penále, možnosť uloženia pokút združeniam podnikateľov na základe obrátov členov združenia, úprava plynutia lehôt, explicitné zákonné vyjadrenie práva úradu na prioritizáciu prípadov, zavedenie vzájomnej pomoci medzi členskými štátmi pri doručovaní a vymáhaní pokút od podnikateľov so sídlom v inom členskom štáte, ako štáte, v ktorom im bola uložená pokuta. Jednou z podstatných zmien je aj definícia podnikateľa v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, ktorá nemá byť viazaná len na subjekt s právnou subjektivitou a prevzatie konceptov, ktoré sa s touto definíciou v judikatúre spájajú.

Smernica (EÚ) 2019/1 ďalej prináša aj niektoré zmeny vo vzťahu k nezávislosti a posilneniu postavenia úradu.

Vzhľadom na to, že v dôsledku transpozície smernice (EÚ) 2019/1 vznikajú úradu nové právomoci, na ktoré nadväzujú ďalšie rozsiahle zmeny, vznikla potreba modifikovať právnu úpravu v oblasti hospodárskej súťaže oproti súčasnemu zneniu zákona č. 136/2001 Z. z. Z toho dôvodu je ďalším zámerom novej právnej úpravy aj upraviť alebo zmeniť niektoré ďalšie oblasti nad rámec transpozície, úprava ktorých vyplynula z aplikačnej praxe. V oblasti posudzovania koncentrácií dochádza k niektorým zmenám v procese a k vypusteniu jedného notifikačného kritéria. Oproti predchádzajúcej úprave k vecným zmenám koncepcie koncentrácií nedochádza.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a na ďalšie prerokovanie sa predkladá bez rozporov s ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy. Rozpory so zástupcami podnikateľov a zamestnávateľov boli predkladateľom v prevažnej miere odstránené.

Účinnosť zákona sa vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu navrhuje od 1. mája 2021, čím sa zabezpečí dostatočne dlhá legisvakantná lehota.